

## 8. Методичні основи корпоративного управління банківських установ України

Інна Жарінова

*Національний університет харчових технологій*

**Вступ.** Сталий розвиток банківської системи України значною мірою залежить від рівня корпоративного управління в банках. Структурне відновлення ринку банківських послуг вимагає наявності в банках цілісної системи корпоративного управління, послідовного визначення банками стратегічних цілей та завдань, врахування інтересів широкого кола зацікавлених в їх діяльності осіб. Формування та розвиток економічних відносин між керівництвом банку, власниками, клієнтами та трудовим колективом потребують визначення відповідних механізмів їх участі у стратегічному управлінні та контролі, які у сукупності і мають формувати відповідну систему корпоративного управління.

**Матеріали і методи.** Практика корпоративного управління в банках України свідчить про недосконалість системи економічних відносин між зацікавленими в діяльності банку особами. Існуючий організаційний механізм корпоративного управління надає права на участь в управлінні банком лише його керівництву та власникам [1]. Трудовий колектив та клієнти банку прав участі в корпоративному управлінні не мають, що досить часто негативно позначається на фінансовому стані, прискорює банкрутство банків у кризових умовах та свідчить про недосконалість організаційного механізму корпоративного управління. Мотиваційний механізм корпоративного управління, представлений процесами формування та розвитку індивідуальних мотивів учасників стратегічного управління та контролю в банку, не створює відповідних стимулів для керівних органів банку належним чином представляти інтереси зацікавлених осіб.

**Результати.** Існуючі теорії корпоративного управління не знаходять достатнього пояснення ролі вкладників у корпоративному управлінні в банку. Слабкий теоретичний фундамент у питанні місця і ролі вкладників у корпоративному управлінні в банківських установах дає привід для регуляторів ринку, а також учасників корпоративного управління навмисно ігнорувати права вкладників на участь у корпоративному управлінні в банку, провокуючі зростання асиметрії інформації та загострення агентського конфлікту. Регулятори ринку формують законодавчу базу, у якій не знаходиться місця для розв'язання зазначеної проблеми, а акціонери і менеджмент розробляють такі внутрішні положення банку, які не дають права вкладникам на участь у корпоративному управлінні.

Значний інтерес науковців зосереджений на ролі Центрального банку країни, як регулятора корпоративного управління. Зокрема, ученими встановлена залежність між моделлю фінансової системи і роллю Центрального банку [2, с. 65].

Так, в американській моделі фінансового ринку з ключовою роллю фондового ринку роль регулятора корпоративного управління в банківському секторі країни виконує Державна комісія з цінних паперів і бірж, а Центральний банк відіграє вторинну роль. У континентальній моделі фінансового ринку роль регулятора є ключовою саме для Центрального банку країни, а Державна комісія з цінних паперів і бірж відіграє другорядну роль.

І ще одне не менш важливе питання корпоративного управління в банках, якому не вистачає теоретичного фундаменту – забезпечення прозорості корпоративного управління в банках з урахуванням підвищеного значення конфіденційної інформації. Банки проводять складні технологічно непрозорі операції, при цьому виникає інформаційна асиметрія. Суть її полягає в наступному: причетні до банківських операцій менеджери (інсайдери) володіють більш повною, більш точною інформацією, що дозволяє менеджерам маніпулювати нею у своїх інтересах. Фактично створюються умови для легкого збагачення. Зазначена проблема бере свій початок у теорії транзакційних витрат, і називається управлінським опортунізмом. У зв'язку з цим серйозно зростає вимога до прозорості підзвітності і необхідність контролю за роботою менеджерів [2, с. 70].

**Висновки.** Таким чином, у процесі подальшого розвитку системи корпоративного управління в банках варто спиратися на пошук механізмів розв'язання наступних проблем: врахування унікальної ролі стейкхолдерів банку, зокрема вкладників, клієнтів, трудового колективу банку, професійних асоціацій в його діяльності; чіткого визначення ролі Центрального банку, як регулятора корпоративних відносин у банківському секторі, в організації корпоративного управління в банківських установах; врахування особливої ролі прозорості банківської діяльності, у тому числі в частині корпоративного управління.

### **Література**

1. Про схвалення методичних рекомендацій щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України: Постанова НБУ №98 від 28.03.2007 / поточна редакція від 21.06.2012, підстава v0255500-12. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/v0098500-07>.
2. Костюк А. Н. Корпоративное управление в банке : монография / А. Н. Костюк. – Сумы: ГВУЗ «УАБД НБУ», 2008. – 332 с.